

Sören Sommelius
**INDIENS
KÄMPANDE KERALA**
Carlssons 1988

Vänsterstyre skapar hopp

Sören Sommelius, till vardags kulturredaktör på Helsingborgs Dagblad, vill från den tropiskt vackra indiska delstaten Kerala längst ner i sydväst förmedla en mer positivt laddad bild av Indien än den gängse om utsägligt förtryck, fattigdom och stillastående apati.

På en yta stor som Skåne och Småland bor omkring 30 miljoner människor som tillhör de materiellt sett fattigaste i Indien. Men samtidigt är tex läskunnigheten i Kerala högst i landet. Kvinnorna har en ovanligt god ställning. Ett otal kaster och flera religioner sam-existerar rimligt väl. Den mest radikala jordreformen i landet har genomförts, och bonde och arbetarrörelsen är stark. Här kom för första gången i världen en kommunistisk regering till makten i fredliga demokratiska val 1957. Den störtades helt odemokratiskt två år senare under ledning av bla Indira Gandhi. Men vänstern har sedan i omgångar återvänt till regeringsbyggnaderna i delstatshuvudstaden Trivandrum.

När jag själv från norra Indien kom till Kerala första gången var det som att få andas frisk luft. Jag har därför lätt att förstå Sommelius, som återvände från sitt första besök med målet att berätta om "ett Kerala som kan visa en möjlig väg för Indien och tredje världen".

Framförallt har han lyckats "fånga in och beskriva en kultur, genom att levandegöra människor och tankar". Visserligen stör mig de insprängda existentiella reflexionerna då de blir mer privata än grundade i skildringen av Kerala. Men människo- och miljöporträtten dominerar och är desto mer minnesvärda.

Allt är förstås inte invändningsfritt. Ett och annat sakfel är oundvikligt. Dessutom tycks Sommelius ha en särskild förkärlek för

de utvecklingshotade stambefolkningarna. Fler reportage om de många fattigbönderna och undersysselsatta i städerna hade gett en mer balanserad bild. Och hamnstanen Cochín, inklusive Keralas strategiska roll för landets utrikeshandel, faller helt bort. Dessutom är det irriterande för läsaren, och nästan nonchalant gentemot folk i Kerala, att Sommelius inte bryr sig om att riktigt ange när det han skildrar äger rum; inte ens när han citerar ur dagspressen.

Och nog är han onödigt "förstående" när han skyller kaoset på bussarna enbart på bristen på fordon. Redan avsaknaden av elementär organisation gör ofta att även lokalbefolkningen först måste jaga efter allt som rör sig, speciellt vid busstationen i Trivandrum. Och undra på att det sedan blir olidligt även ombord när arbetsledning och fack inte lyckats ena sig om att nyttja mer än en av de två bussdörarna — den längst fram är helt enkelt avstängd.

Mitt enda större problem med boken är att Sommelius nedslag i verkligheten inte riktigt räcker då han vill förklara den komplexitet han finner, inklusive varför Kerala kanske ändå inte är på entydig marsch framåt, trots medvetenhet, folklig organisering, jordreform och relativ jämlikhet m m.

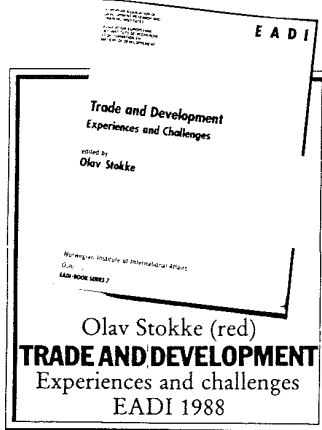
Dessa svårigheter beror nog inte bara på att han saknat tillräcklig bas i mer generella studier av Keralas politiska ekonomi. Nej, problemen har också att göra med att det Kerala som Sommelius berättar om inte är riktigt samtida utan från början av åttiotalet. Det är först därefter som insikten spridit sig att det riktigt stora problemet är, att man inte lyckats förena kampen för jämlikhet med den för ekonomisk utveckling. Sommelius lyckas därför inte fånga detta i sina kulturreportage.

Det var tex först inför delstatsvalet våren 1987 som vänstern *dels* satte ekonomisk utveckling och skapande av nya jobb högst på dagordningen, och *dels* talade om att detta förutsatte att även vänstern avstod från valtaktiskt samarbete med religiöst baserade partier samt gav prioritet åt demokratisering av den gemensamma sektorn — av kommunerna, kooperativen osv. Denna nyorientering ledde till att vänsterfronten äntligen kunde återta makten i delstatsparlamentet 1987.

Den nya regeringens uppgift är svår men oerhört viktig och sympatisk. Kerala stretar vidare men längs en delvis ny och i mina ögon potentiellt hoppig väg. Från vår egen horisont bör det dock påpekas att detta sker samti-

digt som Sverige inte bara exporterar vapen utan också korruption till Indien. Som ett litet plåster på såren vore det därför inte ur vägen om åtminstone SIDA/UD ansträngde sig att nå just Kerala och dess genuina demokratiseringsförsök med Indienbistånd. Och folk-rörelse-Sverige kunde arrangera både sköna och lärorika turistresor till Malabarkusten.

Olle Törnquist
statsvetenskaplig u-landsforskare

Ingen ny världsordning

På 70-talet talades det mycket om världsordning. Den rådande världsordningen ansågs vara orättvis och missgynna u-länderna. Därför ställdes i olika sammanhang krav på en ny ekonomisk världsordning. Idag talas det inte längre om den.

Dagens huvudrubrik för att beskriva tredje världens situation är i stället "skuldskrisen" och lösningarna diskuteras i termer av så kallad strukturanpassning av de enskilda u-ländernas ekonomier.

Vad har då hänt? Har världsordningen blivit mer rättvis? Eller var hela analysen bakom 70-talets diskussion felaktig? Olav Stokke ger en tredje, mer sannolik, förklaring i inledningen till boken Trade and Development, Experiences and Challenges". Enligt honom innebär 70-talet en tillfällig maktförskjutning till Syds förmån i Nord-Sydkonflikten. På 80-talet har maktrelationerna återvänt till de "normala" med Nord's tämligen oinskränkta dominans i världsekonomin. Det är åter Nord som ställer diagnosen och skriver ut recepten.

Men 80-talet innebär ändå något nytt i relationerna mellan Nord och Syd. En del av dessa nya dimensioner behandlas i de olika bidragen till denna bok.

Viktigast är kanske att, efter 70-

talet, kommer "Syd" (eller "tredje världen" eller "u-länderna") aldrig mer att kunna behandlas som en enhet. I ett längre perspektiv är det kanske inte de oljeproducerande länderna som främst kommer att framstå som en speciell grupp, utan snarare de asiatiska industrivarexporterande länderna. Men även skillnaderna mellan de tre kontinenterna, Asien, Afrika och Latinamerika har blivit alltmer uppenbara.

Men även inom "Nord" har en avgörande förändring skett. Den japanska utmaningen mot USA:s dominans har definitivt bekräftats. Under 80-talet har det blivit uppenbart att den drivande kraften i den kapitalistiska utvecklingen finns i Asien och inte i Nordamerika.

De svaga ländernas enda möjlighet att göra sig hörda i världsekonomin är genom de multilaterala organen som syftar till att skapa internationella regelsystem. I vissa av dessa organ har emellertid u-länderna inget reellt inflytande (tex IMF och Världsbanken). Där emot har u-länderna deltagit i diskussionen om villkoren för internationell handel inom GATT och främst UNCTAD.

U-länderna är mycket mer beroende av utvecklingen på råvarumarknaderna och även av i-ländernas protektionism, än i-länderna. Men under 80-talet har alltmer av obalanserna i världsekonomin berott, inte på handelsflödena, utan på de finansiella flödena och över dessa har u-länderna absolut inget inflytande. De kan kontrolleras i mycket mindre grad och u-länderna har ingen rösträtt i de organ där de diskuteras. Det återstår inget annat än att hoppas på i-ländernas välvilja och bistånd.

Men även över handelsflödena har u-ländernas inflytande minskat. Det multilaterala regelsystemet har inte hunnit med i den internationella handelns utveckling mot alltmer komplicerade och kunskapsintensiva varor och tjänster, icke-tariffära handelshinder och bilaterala överenskommelser.

Detta är ett genomgående tema i den här boken. Utgångspunkten är den gamla världsordningen, som nådde sin höjdpunkt på 60-talet, med relativ balans och frihandel mellan olika länder och ländergrupper och med starka multilaterala regelsystem och organ.

Sedan dess har obalanserna ökat i världsekonomin som en följd av rubbningar i styrkebalansen. Bidragande till att obalanserna blivit så stora och svårberästrade har också varit den ökade betydelsen